

Gazeta si F6ie'a esse regulatu o data pe septemana, adeca: Martia. —

Pretiuu loru este pe 1 anu 10 f., pe diumetate anu 5 f. austr. inl-intrulu Monarchiei.

GAZETA

TRANSILVANIAI.

Pentru tieri straine 7 f. 35 cr. pe 1 sem., si 14 f. 70 cr. pe 1 an. Se prenumera la t6te postele c. r., cum si la toti cunoscutii nostri DD. corespondinti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. austr.

Monarchi'a Austriaca.

N a s e u d u , in 23. Decembre 1859.

Domnu corespondente din Alba-Julia A. S. prin corespondentia sa din 10. Noembre a. c., publicata in F6ia Gazetei Nr. 39 in 11. Nbre insciintieza pe publiculu romanu, cumca in 5. Nbre sau pasu unu monumentu de peatra la mormentulu repausatului D. locotenente primariu Ioan Antonu de amicii sei. Frumosu lucru! ne bucuramu si noi de aici pentru o asemenea on6re ce sau facutu patriotului nostru. Sunt acei barbati demni de t6ta lauda, ca au redicatu acelu monumentu intru amintirea consociului seu, eara D. corespondente i multiamimu pentru ca ne au comunicatu asta fapta placuta si noue, din loculu nascerei repausatului; i multiamimu si pentru acea ca cu asta ocaziune resuscita si amintirea fericitului vicariu Ioan M a r i a n u .

Ci fiindca D. corespondente atinge ceva si despre sc6lele de aici organizate de Marianu, prin care arata ca nu e prea bine informatu despre impregiararile acestui tienutu granitariu — prin care ne face a cr6de ca Domniasa nu e nascutu din fostulu acestu regimentu — ca altmintrelea debuia se scie mai bine relatiunile de aici; — pentru acea ne luamu licentia — ba in interesulu adevेरului suntemu si indatorati a informa nu numai pe D. corespondente, ci si pe on. publicu despre relatiunile si impregiararile de pe aici atinse de Dsa.

D. corespondente A. S. dice: „ca spre umilirea tuturoru celoru ce se afla in apropiarea oseminteloru — lui M a r i a n u — debe se dicu ca „nu“ sau pusu o peatra la capulu lui. Adeveru este, si noi cu durere simtimu ac6sta. Inse idea de a se redica unu monumentu fericitului M a r i a n u nu este noua, de acum aflata, ci aici veche intre amicii si discipuli densului, carii de multu dorescu, ca acesta se se indintieze, care s'aru fi si infintiatu d6ca n'ar fi intratu alte impregiarari la medilocu, care au impededatu — s6u se dicu — nu au favoritu infintierea numitului monumentu, ci d6ca ai vrea a ascrie ac6sta indiferentismulu seu nepasarei respectiviloru, s'aru face nedreptate.

Fiane iertatu pe scurtu a insira giurstarile ce n'au favoritu realisarea acestei intreprinderi.

Fericitulu vicariu si direttore sc6leloru in fostulu regim. granitariu alu doilea roman. Ioan Marianu de eterna aducere aminte, dupa ce la anu 1834 s'au transferatu din Orlatu la statiunea directorale de aici desiertata prin m6rtea fostului direttore Ernestu Istrate, promovenduse si Dn. vicariu Ioan Nemes la statiune canonice in Blasiu totu in acelu anu, conferindu'i prea Santia Sa Dn. episcopu Ioan Lem6ny prin decretulu seu din 30. Septembre 1834. Nr. 902 si postulu vicariulu, au unitu intr'o pers6na ambe acestea deregatorii frum6se, care in cursu de 12 anu le au purtatu cu o intieptiune rara, cu o taria a inimei, cu o patientia de feru, cu celu mai bunu rezultatu pentru sc6le. Ca sc6la normala din Naseudu au adusuo la mai mare perfectiune, celea 5 sc6le triviale romanesci le au prefacutu in sc6le germane, celea poporale satesci inca de sub predecesoru seu Istrate incepute le au organizatu deplinu si ingrijitu a infintia unu fondu — din carcimaritulu de trei luni — pentru sustienerea loru, — o idea la care inca pe acela tempu nu veniso nimini din patria n6stra. Dupace dicu in cursu de 12 ani s'a luptatu, si au stralucitu aici ca o cometa rara, in 2. Iuliu 1846 lasandu necazurile lumii acesteia sau mutatu la eternulu repausu, intr'unu tempu candu lumea incepuse a se misca, (revolutiunea polona din a. 1846.)

La an. 1848 erumpe revolutiunea si in patria n6stra carea tienendu si in 1849 t6te alte intreprinderi fura impededate. Ac6sta peste acestu tienutu granitariu — fir6sce — si au versatu mania sa in me-

sura destulu de mare, suferindu intre alte rele si arderea celei mai mare parti a loculu si chiaru e institutulu s6u edificulu scolasticu, care si astadi jace in ruine, spre cea mai mare durere a tuturoru celoru ce si au primitu cultura loru in densulu. In impregiarari de acestea i putea veni cuiva in minte redicarea monumentulu? Totu in a. 1849 si 1850 fiindu regimentulu in Galitia si inteligentia inca, fara de preoti si dascali, ce se putea face? La anulu urmatoriu, ad. 1851 se redica institutulu granitariu din Transilvania, regimentulu se desface, t6te intoemirile celea bune cu care erau dedati granitieri se stramutara, d6siii si inteligentii sei destulu de cercati, eara prin ne asteptata desfintiere a granitii si mai tare descuragiatu, au perduu voia de a intreprinde ceva. — Dupa acea prin dese straformari, departarea inteligentii din tienutu, parte cu regiment. prefacutu de linii, parte la deregatorii civili prin ti6ra, remanendu asia dicundu numai prot6timea; consultarea pentru realisarea acestui objectu sau impededatu, mai int6venindu si unele intemplari neplacute dupa acea, lucrulu de multu si de multi doritu nu sau pututu infintia. Se adaoge la acestea si acea impregiarare — dreptu pentru natiunea romana de mare insemnatate si folositori'a — adeca reinvierea metropoliei rom. a Albei-Julie si crearea celoru doua episcopate greco-catolice a Gerlei si Lugosinlui, care au ocupatu mintea inteligentiloru si atrasu dela alte objecte atentiunea loru, prin urmare si dela disulu monumentu. —

Intre acestea impregiarari, celu ce era chiepmatu a motiva asta intreprindere, ad. succesorulu fericitului Marianu, D. vicariu Macedon Popp acum prepositulu venerabilulu capitulu Gerleanu, carele ca unu barbatu zelosu pentru binele clerulu si natiunei avea acea intentiune a pune in lucrare acestu lucru, si a resuscita amintirea demnulu seu predecesore, avendu on6re a petrece ca sociu de cale si pe Esc. Sa metropolitulu, si dupa acea pe prea Santia Sa episcopulu Gerlei la Viena in doua renduri, mai multu tempu a fi acolo, dupa acea facundu mai dese calatorii la Gerla pene la denumirea de prepositu, nu au avutu tempu de a se ocupa cu intreprinderea cunoscuta. Silnica m6rte a D. vicariu Anchidimu — barbatulu dela care natiunea putea s6pera multu — inca au causatu o confusiune si ametiala mare, din care nici astadi inca nu putemu esi. Intre atatea feliurite intemplari si straformari d6ca nu sau pututu face si pune o p6tra la capulu lui Marianu, se p6te imputa ca o nepasare a respectiviloru? De si noi discipuli si amicii lui Marianu de multu tempu ne propuseramu asta, asteptamu, ca acea idea se se lati6sca si c6ca, si dupa ce va ajunge la c6cerea sa se se realiz6ze, nu eram inca convinsi pene acum, d6ca asta idea este destulu de latiita si c6pta; dara timpulu presentu, descoperirile facute din mai multe parti si provocarile recunoscintiei discipuliloru lui de una, apromiterile de ajutoriu spre realisarea dorintiei acesteia comune din mai multe parti, preste care mai veni si corespondentia din Alba-Julia cu expresiuni de dorintia inflacarata, ne facu se credemu, ca acum este si latiita si c6pta, si a mai amana realisarea acestui monumentu si pe mai indelungatu tempu incolo, ar fi o f6pta carea nu near mai escusa inaintea istorii viitorime, pentru acea bate 6ra ca se delegamu problema asta, ca 6meni de omenia, si ca discipuli ai repausatulu recunoscatori si ca barbati cu caracteru, care sciu pretiuu meritele barbatiloru meritati de natiune si cleru, si pe facatorii de bine, si a pune lucrulu acestu de multu doritu in lucrare. —

(Vedi si F6ia Nr. 3)

(Va urma.)

